

Eucharistie – příběh emauzských učedníků

P. Serafin Beníček, OFM Cap

(Převážně inspirováno knihou: Henri Nouwen: S hořícím srdcem)

Slavíme eucharistii, někteří denně. Někdy jsme na ní pozorní, jindy brouzdáme v myšlenkách všude možně. Víme, co vlastně děláme? Nebo, co se má dít? Není mše sv. pro nás už jen rutina? **Jakým způsobem je naše každodenní, časté slavení eucharistie spojeno s naším denním, všedním životem, s životem obyčejných lidí?**

Příběh dvou učedníků putujících z Jeruzaléma do Emauz a zpátky (Lk 24, 13-35) je dobrým příkladem k porozumění slavení eucharistie a eucharistického života. Tento příběh vypráví o ztrátě, o přítomnosti, o přijímání, o společenství a o poslání = pět hlavních částí slavení eucharistie.

Ke každému slavení mše sv. přistupujeme s kajícím srdcem: voláme *Kyrie eleison*; nasloucháme Božímu slovu a kázání; vyznáváme víru: *Krédo*; přinášíme Pánu plody země a naší práce; a nakonec jsme vysláni do světa s úkolem obnovit tvář země.

Všech těchto pět částí slavení eucharistie tvoří posun: **od hněvu** a nevole → **k vděčnosti**, od nechuti, nezájmu a lhostejnosti → k srdci hořícímu, k poznání, že to, co eucharistií slavíme, a to, k čemu jsme v životě povoláni, je jedno a totéž.

Téhož dne se dva z nich ubírali do vsi jménem Emausy, která je od Jeruzaléma vzdálena asi tři hodiny cesty, a rozmlouvali spolu o tom všem, co se událo. A jak to v řeči probírali, připojil se k nim sám Ježíš a šel s nimi. Ale něco jako by bránilo jejich očí, aby ho poznali. Řekl jim: „O čem to spolu rozmlouváte?“ Oni zůstali stát plni zármutku. Jeden z nich, jménem Kleofáš, mu odpověděl: „Ty jsi asi jediný z Jeruzaléma, kdo neví, co se tam v těchto dnech stalo!“ On se jich zeptal: „A co to bylo?“ Oni mu odpověděli: „Jak Ježíše Nazaretského, který byl prorok mocný slovem i skutkem před Bohem i přede vším lidem, naši velekněží a členové rady vydali, aby byl odsouzen na smrt, a ukřižovali ho. A my jsme doufali, že on je ten, který má vykoupit Izrael. Ale už je to dnes třetí den, co se to stalo. Ovšem některé z našich žen nás ohromily: Byly totiž zrána u hrobu a nenalezly jeho tělo; přišly a vyprávěly, že měly i vidění andělů, kteří říkali, že je živ. Někteří z nás pak odešli ke hrobu a shledali, že je to tak, jak ženy vypravovaly, jeho však neviděli.“ A on jim řekl: „Jak jste nechápaví! To je vám tak těžké uvěřit všemu, co mluvili proroci? Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a vejít do slávy?“ Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma. Když už byli blízko vesnice, do které šli, on jako by chtěl jít dál. Oni ho však začali přemlouvat: "Zůstaň s námi, vždyť už je k večeru a den se schyluje." Vešel tedy a zůstal s nimi. Když byl s nimi u stolu, vzal chléb, vzdal díky, lámal a rozdával jim. Tu se jim otevřely oči a poznali ho; ale on zmizel jejich zrakům. Řekli si spolu: "Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?" A v tu hodinu vstali a vrátili se do Jeruzaléma; našli jedenáct učedníků a jejich druhy pohromadě. Ti jim řekli: „Pán byl opravdu vzkříšen a zjevil se Šimonovi.“ Oni

pak vypravovali, co se jim stalo na cestě a jak se jim dal poznat, když lámal chléb. (Lk 24, 13-35)

I. část: PŘIZNÁNÍ A PŘIJETÍ ZTRÁT – „Pane, smiluj se“

Dva lidé jdou spolu, nejsou šťastní. Jsou ohnutí, **hlavu mají skloněnou**. Jejich chůze nasvědčuje tomu, že ztratili svůj cíl, nebo důvod k cíli kráčet. Vracejí se domů, ale domov už není domovem. Nemají, kam by šli. Všechno posmutnělo. Domov se stal prázdnotou, zklamáním, zoufalstvím. Je to jen několik let, co poznali Někoho, kdo změnil jejich život, kdo proměnil jejich všednost, ve které odpuštění, láska, milosrdenství... už nebyly jen slovy. **Cizinec z Nazareta** dal všemu novost. Teď je však mrtvý! Vše skončilo v nicotě. Ztratili ho. Nejen jeho, ale s ním ztratili i sebe. Síla je zcela opustila. Jsou jako bezduší.

V mnohém jsme jako oni. Poznáme to, když se odvážíme pohlédnout do středu svého „já“ a tam se setkáme se svou **ztraceností**. Slovo, které dokáže shrnout naši bolest → **“ztráta”**. Tolik jsme v životě ztratili! O mnoho jsme přišli! **Náš život je řadou ztrát**: když se narodíme, ztrácíme bezpečí matčina lůna; když začneme chodit do školy, ztrácíme jistotu rodiny; když nastoupíme do prvního zaměstnání, ztrácíme svobodu mládí; když vstoupíme do manželství/do řádu, ztrácíme možnost z velkého výběru možných cest, a když zestárneme, ztrácíme pěkný vzhled, staré přátele nebo svou slávu, když zeslábneme nebo onemocníme, ztrácíme svou fyzickou nezávislost, a když zemřeme, ztrácíme všechno, co jsme zde budovali a vytvořili!

Existují také ztráty důvěry a důvěrnosti skrze zklamání, ztráty bezpečí skrze násilí, ztráty nevinnosti skrze její zneužití, ztráty přátel skrze zradu, ztráty lásky skrze opuštění, ztráty domova z nejrůznějších důvodů, dokonce ztráty života skrze katastrofy a nemoci... Mnohé z nich se nám osobně mohou zpočátku zdát vzdálené; ale nikdo neunikne ztrátám, které jsou součástí každodenního života = **ztrátě vlastních snů**. Tak dlouho jsme si o sobě mysleli, že jsme úspěšní, oblíbení, a hluboce milovaní. Doufali jsme v život plný velkorysosti, služby a sebeobětování. Měli jsme v plánu stát se smířlivými, starostlivými a vždy vznešenými lidmi. Možná jsme viděli sami sebe jako usmiřovatele a mírotvůrce. Ale nějak – ani nevíme, jak se to stalo – jsme své sny ztratili. Stali se z nás ustaraní, úzkostliví lidé, kteří lpí na těch několika věcech, jež doposud nahromadili. Poznali jsme svoje slabosti, limity i omezení.

Ještě těžší je **uznat ztrátu ducha**, přiznat se k ní, navíc **vyznat**, že by se mohla týkat mne samého, ne pouze těch druhých, na které bych si rád ukázal. A k tomu přijde **ztráta víry** – ztráta přesvědčení, že náš život má smysl. To, co nás tak dlouho drželo – modlitba, eucharistie, svátosti, život v rodině, život v komunitě, jasné poznání, kam nás Pán vede – ztratilo svou sílu. Takovou ztrátu nemohou rozehrát pouze dlouho „opatrované sny“, ani dlouho uplatňovaná kázeň.

Vzpomínáme si na dobu, kdy byl pro nás Ježíš tak skutečný, tolik blízký. Byl naším nejdůvěrnějším přítelem. Cítili jsme ho blízko, a s ním jsme byli tak silní! **A nyní?** Už na něj

tolik nemyslíme, netoužíme být v jeho přítomnosti dlouhé okamžiky (hodiny). Možná ho ani nepocítujeme zvláštním způsobem. I pro nás se postupně stal **cizincem** – nějak jsme jej ztratili...

Ne všechny tyto ztráty se týkají každého z nás. Ale jak jdeme vedle sebe a nasloucháme jeden druhému, vidíme, že mnohé z nich jsou součástí naší vlastní cesty, nebo cesty našich společníků.

„???“ **Co se dá s našimi ztrátami dělat?** Snažím se je zamaskovat? Žiju, jako by neexistovaly? Držím je v tajnosti před svými spolucestujícími? Dávám své ztráty za vinu jiným? Je nezbytné mít možnost vyplakat se u Ježíše, u Marie, u blízkých... vědět o této možnosti. **???** **Máš někoho takového?**

Ale je tu ještě **jiná možnost**: → **“lítost, smutek“**. Tou nejzdravější cestou, jak se vypořádat se svými smutky a ztrátami, je oplakat je! Musíme jich litovat a **dovolit si nad nimi plakat!** *A k tomu vás chci pozvat!* Nelze je zahnat ještě větší činností a prací, ale můžeme nad nimi prolévat slzy, **truchlit** nad nimi. Možná jsme to už sami zažili: Pokud jsme mohli svou ztrátu oplakat, přišlo i usmíření se se ztrátou a přijetí nové situace. Pokud jsme to nedokázali, pak možná stále utíkáme před svou bolestí. **Oplakávat znamená** dovolit svým ztrátám, **aby rozbily falešný pocit naší jistoty a bezpečí** a vedly nás k bolavé pravdě o naší zlomenosti... Jen když sami vpravdě cítíme bolest, můžeme porozumět bolestem druhých.

Právě **uprostřed** té **bolesti** **zní hlas Pána**: *„Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni.“* To je ta neočekávaná zpráva: **v naší lítosti se skrývá požehnání!** Někde **uprostřed** naší **lítosti** a smutku se skrývá **dar!** Místa našich ztrát a bolestí se mají stát místy Boží slávy. *„Spíše se chci chlubit svými slabostmi, aby na nich spočinula Kristova moc“*, řekne sv. Pavel. Místa ztrát či zahanbení se díky Kristově moci stávají místy požehnání! K eucharistii přicházíme se srdcem zlomeným mnoha ztrátami. Říkáme podobně jako oni dva učedníci, kteří se vraceli do své vesnice: *„My však jsme doufali...“*, ale ztratili jsme naději. Místo ní přišla smrt.“ **Nalézt** svou ztrátu, **setkat** se s ní, **podívat** se jí do očí a tak ji **vyplakat** = **objevení daru!**

„Zášť a zahořklost“ je skutečnou možností! Mnozí si ji vyberou. Pokud na nás doléhá jedna ztráta za druhou, **je velmi snadné ztratit iluze, zlobit se, zahořknout** a roste v nás zášť. Je to krůček k tomu, přestat se modlit... Zášť je jednou z nejničivějších sil v životě. Je to **studený hněv**, který se usadil v samém středu člověka, a zatvrdil srdce. A pak už snadno prostupuje našimi slovy i činy.

Vybavují se mi slova: *„...kdykoli povstáváte k modlitbě, odpouštějte, co proti druhým máte, aby i váš Otec, který je v nebesích, vám odpustil vaše přestoupení.“* (Mk 11,25)

A přece **eucharistie** představuje **jinou volbu, než** jakou **je zahořklost a zášť!** Je to možnost vybrat si nikoli zášť, ale **vděčnost**. **Lítost a přiznaný smutek** nad ztrátami je **prvním krokem od zášti k vděčnosti**. Musím vědomě oplakávat své ztráty a přiznat si je, vejít do dialogu

s nimi a snažit se jim i sobě porozumět. Slzy lítosti mohou obměkčit naše zkamenělá srdce a otevřít před námi možnost říci: „**děkuji**“.

Eucharistie znamená doslovně „činit díkůvzdání“. (Slavit eucharistii a žít eucharistický život má mnoho společného s vděčností. Znamená to prožívat život jako dar.) To velké eucharistické tajemství spočívá v tom, že **litováním** svých **ztrát** docházíme k **poznání života jako daru**. Každá eucharistie začíná pláčem po Božím smilování. Modlitba „*Kyrie, eleison*“, „*Pane, smiluj se*“ je snad nejčastější modlitbou církve. Slavení eucharistie vyžaduje, abychom přijali spoluodpovědnost za zlo, které nás obklopuje. Jen z pokání může vyrůst kající srdce. Naše osobní konflikty jsou vpravdě našimi, jen když za ně přijmeme odpovědnost. Ono „*Kyrie, eleison*“ **se vynořuje z kajícího srdce**, v kontrastu k srdci zkamenělému, otupenému. Kající srdce je srdcem, které nepřenáší vinu na jiné, ale uznává svou vlastní, a tak je připraveno přijmout Boží milost. Je to poznání, že **lidská zlomenost není fatální nemocí!** (viz Petitcollin, Oběť, kat a zachránce, p. 45)

„**???**“ Zda propadáme zášti, poznáme podle toho, jestli jsme zvyklí mluvit o lidech, které nemáme rádi. **Otázka:** Uchovávám v paměti vzpomínky na události, které mi způsobily mnoho bolesti? Nejednám s druhými se strachem nebo podezřením...? Je třeba se ptát sám sebe: Chci bez těchto zlých myšlenek skutečně být!? Chci je opustit a vzdát se jich? Pokud ano, co budu bez nich dělat? O čem pak budu mluvit, když ne o tom, jak moc mi ostatní ubližují? A navíc v životě je tolik okamžiků, které mi dávají možnost je žít! „**???**“ Kam mě vedou mé ztráty: k zášti, nebo k vděčnosti?

VÁHAVOST UVĚŘIT – „Slyšeli jsme slovo Boží“

Když se dva emauzští učedníci vracejí domů a oplakávají svou ztrátu, přichází Ježíš a jde s nimi, ale oni ho nepoznávají. Zeptá se jich: „*O čem to spolu rozmlouváte? Zastavili se celí smutní.*“ Jsou udivení a rozčilení: „*Ty jsi snad jediný, kdo se zdržuje v Jeruzalémě a neví, co se tam tyto dny stalo! - A co se stalo?*“ Pak následuje dlouhý příběh: příběh ztráty, příběh o prázdném hrobě. **Je tu** však s nimi někdo, **kdo chce naslouchat** jejich slovům o zklamání, o smutku a zmatku. **Ježíš chce, aby učedníci své zklamání vyslovili**. Zvěst musí vejít do všeho, co je v člověku a v jeho životě záporné. Právě z toho nás musí zachránit. „*A co se stalo?*“ **Ježíš jim klade otázky, aby vyšla ven všechna jejich hořkost**. Před lékařem se žádá nemoc nezlehčí ani neskryje. **Víra není únik před problémy, ale jejich řešení**. Těžkosti nelze ani potlačovat, ani odsouvat.

A pak se něco stane! Nastává posun. Ten cizinec začíná mluvit. **Poslouchal je, ale teď oni poslouchají jeho**. Mluví o věcech, které již znají: o Mojžíšovi, o prorocích... A přece to bylo, jakoby je slyšeli poprvé. Tento cizinec **vyzdvihl** všechnu tu **ztrátu, smutek, vinu, strach, a mnoho nezodpovězených otázek, a dal je do kontextu příběhu mnohem většího**, než byl jejich vlastní. Postupně si uvědomovali, že jejich malé životy nejsou tak bezvýznamné a malé,

ale jsou součástí velkého tajemství, které se rozprostírá od věčnosti do věčnosti. I oni jsou součástí těchto dějin spásy.

Cizinec však neřekl, že nemají důvod ke smutku, ale že jejich smutek je součástí smutku většího, ve kterém je ukryta radost. Neřekl, že smrt, kterou oplakávali, nebyla skutečná, ale že to byla smrt, kterou začíná nový život. Cizinec nikdy nepopřel, co mu řekli. Naopak vše potvrdil jako součást daleko větší události, jejíž součástí oni smějí být.

A On se ani v nejmenším nebál prolomit jejich falešnou obranu: „*Jak jste nechápaví a váhaví uvěřit tomu všemu, co mluvili proroci!*“ Řekl slovo: → „**nechápví**“. Je to **tvrdé slovo**, které nás uráží a staví nás do obrany nebo do útoku. Ale toto slovo může rozlomit krustu strachu a rozpaků a vést k probuzení, ke stržení pásky z očí, vést ke zničení neúčinných obranných prostředků... **Chápavost** je jako otevírání skrytého, nepoznaného = je to **hledání, úsilí, tlučení** na bránu, **volání, neodbytnost**... Zírali jsme na překážku a nebyli si ochotni připustit, že ta překážka byla postavena proto, aby nám ukázala pravou cestu..., abychom se skrze ni posunuli zase o něco dál. Rezignovaně jsme **naříkali** nad svými ztrátami, aniž bychom si **uvědomili**, že ty ztráty tu jsou proto, aby nám umožnili přijmout nový dar života.

A v čem spočívá Ježíšova **výzva**? **Ve víře** a **k víře**. **Nevěřili**, že to, co prožili, bylo **víc než nenahraditelná** ztráta = zabarikádovali se, zahrabali do své nedůvěry. Tato nevíra, tato pomalost neboli váhavost nás může chytit do pastí vlastních nářků a úzkoprsostí, do usnutí a acedie, o které hovoří pouštní otcové. Je důležité své ztráty oplakat, smutnit, dovolit si být smutný... *Avšak nezahrabat se ve smutku a hořkosti. Uprostřed smutku a bolesti se skrývá dar a naděje, nový začátek. Po pláči a smutku přijde úleva. Pak zaměřit svou pozornost k Pánu, otevřít dlaně k přijetí daru.*

Tato váhavost uvěřit nám zabraňuje v objevení a nalezení krajiny, ve které žijeme. Je totiž docela možné váhavě dojít ke konci života, aniž bychom se rozhoupali být tím, kým jsme se měli stát. Někdo nám musí otevřít oči a uši, pomoci to objevit. Někdo nám musí zapálit srdce. Ježíš se k nám přidává, když kráčíme se svým smutkem, a vysvětluje nám Písmo. A když nám ho vysvětluje, musíme mu naslouchat se zájmem a celou bytostí. Věřit, že to Slovo, které nás stvořilo, má moc nás také uzdravit... **Bez Slova**, které nás stále pozdvihuje, zůstaneme pouze lidičkami, kteří uvízli v nářcích nad svým každodenním bojem o přežití. **Beze Slova**, které nám zapaluje srdce, nemůžeme dělat o mnoho víc než se vrátit domů, nadále odevzdaní smutnému osudu, že už nás nečeká nic nového. **Bez Božího Slova** v nás mohou naše bolesti a smutky uhasit oheň Ducha svatého a učinit nás oběťmi hořkosti a zášti.

Otázky:

1. Jsem si vědom svých ztrát, toho, co jsem dosud ztratil? Co se svými ztrátami dělám: tvářím se, že jsem v pohodě, že se mě smutek netýká?
2. Před kým si mohu dovolit být slabý ve svém smutku/lítosti?
3. K čemu mě mé ztráty vedou: k zášti/k vděčnosti?

II. část: POZVÁNÍ DOMŮ, DO SPOLEČENSTVÍ – „Věřím“

Ze všech slov, která cizinec pronesl, vystupuje z nich jedno zvláště silně: „Což to všechno nemusel Mesiáš vytrpět, a tak vejít do své slávy?“ Svým slovem jim zapálil srdce a přinutil je vidět to, co před tím vidět nemohli. Přinutil je a oni dlouho a vytrvale naslouchali. **Díky delším chvílím stráveným s Ježíšem jsme uschopňováni vidět...** Náhle se cesta domů stala dobrým nápadem, ne nějakými zoufalými a beznadějnými kroky... Domov je místem, kde máme **stůl**, kolem kterého se setkáváme, abychom se setkali s přáteli.

A ten cizinec? Cožpak už nezačal být přítelem? Je přece naším společníkem na cestě! A tak mu ti dva řeknou: „Zůstaň s námi, neboť se připozdívá a den se už nachýlil.“ Pán neprosí o přístřeší. Ve skutečnosti se chová, jako by chtěl jít dál. Ale oni trvají na svém pozvání, dokonce ho nutí, aby s nimi zůstal. A On jejich **pozvání přijímá. Vejde a zůstává** s nimi.

Eucharistie je pozváním Ježíše do našeho domova. Ježíš chce být pozván. Bez pozvání bude pokračovat v cestě na jiné místo. Je důležité si být vědom, že Ježíš se nám nikdy nevnučuje. Stojí u dveří, klepe a čeká. Pokud ho nepozveme, zůstane navždy cizincem. Pravděpodobně velmi přitažlivým, milým, inteligentním, moudrým, vnímavým..., nicméně stále cizincem. Druhý člověk přestává být cizincem až tehdy, když ho pozveme a přijmeme do svého osobního prostoru.

„???“Jedním z nejdůležitějších okamžiků eucharistie – a našeho života – je okamžik → **pozvání.**/ Neskrýváme se někdy příliš v tomto svém osobním prostoru místo, abychom otevřeli dveře? Kolikrát jsme mohli někoho pozvat, nestalo se, ten člověk zůstal cizincem. A my se ptáme sami sebe: Chci tě, Ježíši, pozvat v druhém člověku k sobě domů? Chci, abys mě poznal za zdmi mého intimního života? Chci Tě představit lidem, se kterými žiji? Chci, abys vešel do skrytých místností mého domova, které nerad otevírám? Které to jsou?

Když jdeme do kina, do divadla, jdeme se jen tak, „nezávisle“ na něco podívat. Eucharistie naproti tomu obsahuje konkrétní pozvání: „Zůstaň s námi, neboť se připozdívá a den se už nachýlil.“ Máme se **odvázat říci: „Věřím ti, svěřuji se ti** s celou svou bytostí, tělem, myslí a duší. Nechci mít před tebou žádná tajemství. **Můžeš vidět všechno, co dělám, slyším a říkám.** Už déle nechci, abys byl pro mě cizincem. Chci, aby ses stal mým nejbližším přítelem... Toto vyslovit není jednoduché, protože **jsme bojácní** a nesvěřujeme se snadno. Náš **strach úplně se otevřít a stát se zranitelným** nám v tom brání. Dokonce sami před sebou ukrýváme některé části sebe sama...

Když po čtení a kázání řekneme: „Věřím v Boha Otce i Syna i Ducha sv., v katolickou církev, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení mrtvých a život věčný,“ zvedme Ježíše domů a sami se mu svěřujeme. Jako moment slavení eucharistie je **Krédo** daleko více než shrnutím doktríny církve. Je to vyznání víry. A víra, jak ukazuje řecké slovo „*pistis*“, je úkonem důvěry. **Je to velké ano.** Ano tomu, kdo nám vysvětlil Písmo, které mluví o něm. Naše víra už nemá být pouhým úkonem rozumu, nýbrž **důvěryplným přilnutím.**

Ti dva cestující pozvou, doslova **přinutí cizince, aby s nimi zůstal**. Chtějí být jeho hostiteli. **Pozvou cizince, aby odložil svou cizost** a stal se jim přítelem. A to je podstatou skutečného **pohostinství: nabídnout bezpečné místo, kde se cizinec může stát přítelem**. Teprve potom jsme obdarováni my sami, když nás cizinec obdaruje svým otevřením se a sdílením svého tajemství. Vytvoření bezpečného místa je podmínkou pro důvěryplnou otevřenost. Bezpečné místo znamená ochranu svěřeného tajemství. **Schopnost uchovat svěřené tajemství** je součástí dospělosti...

Nyní všichni tři sedí u společného stolu. Stůl je místem skutečné důvěrnosti. U stolu se navzájem poznáváme a odkrýváme. Je to místo modlitby. **Zde se ptáme sebe navzájem:** „Jaký jsi měl den? Co jsi prožil? S kým ses dnes setkal?“ Tady společně jíme a pijeme. Je to místo starých a nových příběhů. V komunitě a v rodinách koluje mnoho příběhů, které už známe „nazpaměť“. Ony nám připomínají to, kdo jsme... spojují nás! Kdyby tyto příběhy vyprávěl někdo jiný, ztratí svou sílu...

STŮL = je místem smíchu i slz. Je také **místem, kde nejvíce pocítujeme odloučení**. U stolu děti nejvíce pocítují napětí mezi rodiči a sourozenci si zde vyjadřují vzájemnou nevráživost... U stolu také **poznáme, zda je doma přátelství a vzájemnost, nebo nesnášenlivost a rozdělení**. Přesně proto, že **stůl je místem projevu důvěrnosti** všech členů domácnosti, je také místem, kde se nejbolestivěji projevuje nepřítomnost takové důvěrnosti. Když společně jíme, jsme nejzranitelnější. A právě **zde se má rodit pravá rodina, společenství, přátelství, pohostinství, úcta a skutečná velkorysost**. **Velkorysost** v zájmu o druhého, o to, co prožívá, co si myslí, jak věci vidí a jak se má... Velkorysost v překročení žabo-myších válek. Velkorysost v rozhovoru i naslouchání, v respektování a úctě k názorům druhého... S tím, bohužel, máme, my katolíci, značný problém! Mezi námi často panuje jakási dogmaticčnost názorů, tedy jakýsi jediný správný názor (nejčastěji představeného). Pokud někdo zastává jiný názor, je ve jménu „pravověrnosti/dogmaticnosti/“ označen jako mimoň či bludař. Pokud se takovémuto vyhrocenému přístupu vůči druhým podaří zapustit kořeny, pak se mu běžně ostatní podřizují pro nedostatečnost argumentů, ze strachu, či z jistých výhod... **A je po svobodě, otevřenosti a důvěře...** Velkorysost má především sloužit nám! K širšímu poznání a rozšíření našeho srdce. Bez této velkorysosti a úcty vezme veškerá snaha o otevřenost a důvěrnost za své...

Ježíš přijímá pozvání, vchází do domu svých spolucestujících a zasedá s nimi ke stolu. Nabídnou mu čestné místo. **Je v jejich středu**, a oni se **dívají na něj**. Panuje tu důvěra, otevřenost, přátelství, společenství. Pak se děje něco nového: Ježíš **je hostem** svých učedníků, ale jakmile vchází do jejich domova, **stává se ON jejich hostitelem**. A jako jejich hostitel **je pozve do svého plného společenství**.

SEBEDAROVÁNÍ SE BOHU SKRZE SDÍLENÍ SE S DRUHÝMI – „Vezměte a jezte“

Když Ježíš vchází do domova svých učedníků, jejich domov se stává jeho domovem. Ti dva jsou nyní **vedeni do vnitřního života** svého **hostitele**, do jeho tajemství. Jak prosté, obyčejné a přece – jak jiné! Co jiného můžeme dělat, když se s přáteli dělíme o chléb? Vezmeme ho, požehnáme, rozlomíme a podáváme. Proto tu chléb je. V domácnostech se tak stává každý den. Nemůžeme bez chleba žít. Chléb je symbolem něčeho zásadního, podstatného, bez čeho se neobejdeme. **Bez něj nemohou u stolu existovat přátelská pouta**, společenství, láska a naděje. **Chléb je znamením sdílení a jednoty**.

Možná mnohým gestům při mši sv. nerozumíme. A přece **nic nemá být jiné než to, co se stalo v té malé vesnici, mezi třemi přáteli**. Na stole jsou chléb a víno... Pokaždé, když Ježíše pozveme domů, do svého života, a nabídneme mu čestné místo u svého stolu, bere chléb a víno a podává nám je se slovy: „*Vezměte a jezte, to je mé tělo. Vezměte a pijte z něho všichni, to je má krev. To konejte na mou památku.*“ **Překvapuje nás to?** Ve skutečnosti vlastně ne! Očekáváme to... Cožpak nám nehořela srdce, když s námi po cestě mluvil?

Všichni známe tu touhu, že bychom **se u stolu rozdali**. Říkáme v rodinách: „Jezte a pijte, připravil jsem to a jsem tu pro vás. Přidejte si, je to tu pro vás. Jste mým hostem.“ Nepřejeme si jen podat jídlo, ale rozdat sebe, **alespoň něco ze sebe...** V eucharistii dává Ježíš vše. Chléb není jen prostým znamením. Chléb a víno se stávají jeho Tělem a Krví. **Kříž a eucharistie jsou dvojí vyjádření seberozdávající se lásky Boží**. A tak jsou **oběť na kříži a oběť u stolu jednou a toutéž obětí**, úplným a božským seberozdáním.

Bůh si přeje být s námi plně sjednocen, aby se s námi mohl spojit v trvalé lásce. Dlouhé dějiny spásy jsou dějinami, ve kterých Bůh hledá stále nové způsoby, jak se spojit s těmi, kteří byli stvořeni k jeho obrazu. Přeje si **přijetí a společenství, vzájemnou důvěrnost**. Eucharistie je poznáním, že ten, který bere, žehná, láme a dává, je ten, který od počátku časů si přál s námi vejít do společenství a být námi přijímán. Je to **výkřik z největší hlubiny Božího srdce i srdce našeho**.

V příběhu Cesty do Emauz je jedna věta, která nás **vede přímo k tajemství** přijímání = „... **a poznali ho**. → **On jim však zmizel**.“ Ve chvíli, kdy ho oba přátelé poznají při lámání chleba, **už s nimi není**. Když vejdou s Ježíšem do nejdůvěrnějšího společenství, cizinec – který se stal přítelem – **už s nimi není**. Přesně vzato, **když se jim nejvíce zpřítomní**, stane se **neviditelným**.

Zde se dotýkáme jedné z nejsvatější reality eucharistie: tajemství, že **nejhlubší společenství s Ježíšem**, po té, co jsme ho poznali, **se odehrává v jeho nepřítomnosti**. Oni dva učedníci, **kterí šli do Emauz, kteří ho na cestě poslouchali dlouhé hodiny, ti, kteří mu dříve pomáhali v kázání, kteří s ním chodili od vesnice k vesnici, kteří s ním odpočívali i jedli: ti Ježíše nepoznali!** Po tři roky byl jejich učitelem a mistrem. A přece... **nikdy mu úplně neporozuměli... Ale když jedí chléb**, který jim dává, **poznávají**, že nyní **přebývá v jejich nitru**, že nyní v nich dýchá, mluví a žije v nich. **Když jedí chléb**, který jim podává, **jejich životy se**

mění v Jeho život. A právě v tomto nejposvátnějším okamžiku přijetí a společenství **jim zmizel z očí**. Teprve až když pochopili pravý smysl Písma, mohli také Ježíše „uvidět“ v lámání chleba. Zdravá mysl tvoří a plodí zdravé srdce!

Najednou jsou ti dva učedníci, kteří jedli chléb a poznali ho, zase sami. Ale ne s tou beznadějnou samotou, která je obklopovala na počátku jejich cesty. **Jsou sami a jsou spolu**, a vědí, že se mezi nimi vytvořilo nové pouto. **Již se nedívají** se skloněnými hlavami **k zemi**. Dívají se na sebe: „*Což nám nehořelo srdce...?*“

Svaté přijímání vytváří společenství. Kristus, který v nich přebýval, je novým způsobem **svedl dohromady**. Duch jim **umožnil** nejen **spatřit** Krista, ale také **jeden druhého**. Přijímání nás nutí dívat se jeden na druhého **a mluvit mezi sebou o tom, který šel s námi**. **Jsme sami**, protože nám zmizel s očí, ale **jsme spolu**, protože ho **každý z nás** přijal, a tak se skrze něj **stal jedním tělem**. Zmrtvýchvstalý Ježíš nás nevede do izolované osobní zbožnosti, ale do společenství. Společenství, které zpřítomňuje živého a žitého Ježíše. Společenství nemá být ohraničené či zkostrnatělé. Rozšiřuje se všude tam, kde proudí Ježíšova Krev = jeho láska.

Toto nové tělo je duchovním tělem, **vytvořeným Duchem svatým**. **Projevuje se** mnoha konkrétními způsoby: **v odpuštění** a smíření, ve **vzájemné podpoře**, v respektu a úctě k jinakosti druhého, ve vztahu k lidem v nouzi, **v soucitu s trpícími...** **Jíme jeho Tělo, pijeme jeho Krev**. A tím **jsme se stali jedním tělem**. **Bůh**, který v nás žije, **nás postrkuje poznávat jeho samotného v našich bližních**. **Pouze Bůh**, který v nás nyní přebývá, **může nalézt a vidět Boha** přebývajícího **v tom druhém!** A toto *sv. přijímání* nás následně vede k poslání.

MISIE – „Jděte a hlásejte“

Vše se změnilo. Ztráty už nejsou tak ničující; domov již není jen prázdným místem. Oni dva poutníci, kteří nastoupili svou cestu se skloněnými hlavami, se nyní na sebe dívají očima plnými světla. Ten **cizinec**, který se stal jejich přítelem, **jim předal svého ducha**, Božího ducha **radosti, klidu, míru, odvahy a lásky**. Již nepochybují, ví to: On žije! Žije v nich jako nový dech. Kleofáš a jeho přítel se stali novými lidmi, stali se navzájem novými přáteli, jsou lidmi s novým posláním = už se nedívají jen jeden na druhého, aby v sobě našli útěchu, ale **dívají se vpřed, dívají se směrem k druhým**.

Ostatní se o této novině musejí také dovědět. Je tu těch jedenáct, co s Ním večeřelo v předvečer jeho smrti, jsou tu učedníci, muži i ženy, kteří s ním trávili léta. Potřebují se dovědět, že to neskončilo, že ON žije a že ho poznali, když jim podával chléb. Není času nazbyt. „Pospěšme si“. Vydají se na zpáteční cestu. Příběh to shrnuje jen několika slovy: „*Ještě tu hodinu se vydali na cestu a vrátili se do Jeruzaléma.*“

Jak velký je však rozdíl mezi jejich „cestou domů“, do Emauz a nynějším návratem do Jeruzaléma! Je to rozdíl mezi pochybností a vírou, zoufalstvím a nadějí, strachem a láskou.

Vrátit se do města je pořád nebezpečné. Po Ježíšově popravě se jeho učedníci bojí. Neví, jaký osud je čeká. Ale poté, co poznali svého Pána, jejich strach zmizel, byli **osvobozeni, aby mohli svědčit**. Uvědomují si, že ti lidé, kteří Ježíše nenáviděli, mohou nenávidět i je... Návrat je skutečně může stát život. Zmrtvýchvstalý Pán je naplnil láskou silnější, než je smrt.

Eucharistie je ukončena posláním. „Jděte ve jménu Páně!“ V latině slova: „Ite, missa est“, kterými kněz končí mši, znamenají: „Jděte, toto je vaše posláním“ - „**Jděte, jste posláni!**“

Sv. přijímání neznamena **konec**. Tím **je posláním**. Poznali jsme ho, ale není to poznání jen pro nás samé, abychom si je uchovávali jako své soukromé, osobní tajemství. Stejně jako Marie z Magdaly, tak i tito dva přátelé v sobě slyšeli hlas: „**Jděte a hlásejte**“. To je povolání eucharistického života. „Jděte a mluvte o všem, co jste slyšeli a viděli – to poselství není jen pro vás. Je to pro všechny bratry a sestry, všechny, kteří jsou připraveni to slyšet a přijmout.“

Je třeba si být vědomi, že **toto posláním je na prvním místě vysláním k těm, kteří pro nás nejsou cizinci**. Znají nás a stejně jako my už slyšeli o Ježíšovi. Pouze se dali zastrašit. To **posláním míří vždy nejprve mezi naše nejbližší: rodinu, komunitu, přátele, spolupracovníky...** To není příliš příjemná skutečnost... Víme, jak těžké je svědčit právě těm nejbližším. Autenticita naší zkušenosti je nějakým způsobem zkoumána našimi rodiči, manžely, dětmi, spolubratry, sourozenci a všemi, kteří nás znají až příliš dobře.

Často slyšíme: „Jo, to je celý on. To všechno už známe. Všechno to nadšení už jsme zažili, stejně to pomine... jako před tím.“ A někdy, mnohdy často, je na tom dost pravdy. Proč by nám měli věřit, když celí vzrušení přiběhneme domů? Proč by nás měli brát vážně? Nejsme zase tak důvěryhodní: zase se tak mnoho nelišíme od ostatních. **Ti, kteří s námi nejdou na eucharistii, nejsou o nic lepší nebo horší než my.** Ježíšův příběh se pro ně postupně stával jen příběhem... kostel se stal povinností, eucharistie rituálem. Možná jejich ochablost je i naším zaviněním: možná jsme sami nebyli dost autentičtí, možná jsme byli spíše fanatičtí, moralizující, selektující na dobré a zlé, na příjemné a nepříjemné... a právě tito z nás vycítili naši neupřímnost a nelásku... A proč by nám měl najednou někdo, kdo nás tak dobře zná, uvěřit, když se nadšeně vracíme ze setkání s Ježíšem v eucharistii?

A to je těžké, protože nás doma všichni dobře znají: naši netrpělivost či neupřímnost, žárlivost, závist, hněv... Doma je každý připraven nás vyzkoušet. Ale právě doma je to vzácné místo skutečného růstu a pokroku, vpravdě a bez nalhávání či přikrášlování si. Domov je jako zrcadlo, v němž, skrze ty, co nás znají, poznáváme svou skutečnou tvář.

Ale je tu ještě něco jiného. Ony dva přátele čeká velké překvapení. Ostatní přátelé to již dávno vědí! Ostatní mají také svou osobní zkušenost s Ježíšem! Ta báječná novina už vůbec nebyla nová. Přiběhli celí bez dechu a vzrušení jen proto, aby zjistili, že tito už to vše slyšeli, že už to vědí! Ježíš se zjevil Šimonovi a Šimon byl daleko věrohodnější než tito dva učedníci. Jediné, co přinesli, bylo potvrzení, že on skutečně žije. Ježíš nazývá své učedníky: „moje malé stáde“. To slovo „malé“ je podstatnou součástí našeho františkánství: jsme Menší bratři a

Menší sestry. Ne tedy předbírání se, kdo je dál, kdo víc ví, kdo je významnější... ale poznání, že **společně tvoříme jedno tělo, Ježíšovo tělo.**

Existuje **mnoho způsobů, kterými se Ježíš zjevuje**, že žije. **Ježíš**, který nám už podal chléb, se dotkl srdcí jiných dlouho před tím, než se setkal na cestě s námi. **Máme co vyprávět! Ale nejsou to jediné příběhy.** Máme poslání, které musíme splnit, ale není to to jediné poslání. Máme jednu konkrétní spiritualitu, ale není to ta jediná platná. Máme poslání, ale **nejdříve si musíme poslechnout, co říkají ti druzí. Pak můžeme vyprávět své příběhy** a přinášet naši radost. Není dobře brát se příliš vážně, jako bychom spolkli celou moudrost světa...☺

Emauzští učedníci se potřebovali setkat s ostatními, kteří také věřili, že On vstal z mrtvých, kteří ho také viděli a slyšeli, že žije. Potřebovali tak objevit **mnoho způsobů**, kterými Ježíš a jeho Duch působí mezi lidmi. **Je velmi snadné si Ježíše zúžit na našeho Ježíše**, na naši zkušenost. A to je **neustálé pokušení církve.** Ale Duch vane, kam se mu zachce. Pán se nenechá zprivatizovat jedním člověkem, či jednou skupinou... Společenství víry je místem mnoha příběhů o tom, jaký Ježíš je. Může se dokonce zdát, že si protirečí. Ale když budeme pozorně naslouchat Duchu, který se projevuje prostřednictvím mnoha lidí, můžeme postupně rozpoznat, že patříme k sobě, že si máme co říci.

Eucharistie je vždy posláním. Nejsme vysláni sami, **jsme vysláni společně s ostatními**, kteří také vědí, že Ježíš žije. Naše zkušenost vzájemného přijetí nás nejdříve posílá za našimi bratry a sestrami, a pak jako společenství jsme vysláni všemi směry.

Je dobře si být vědomi **nebezpečné tendence**, chtít **přejít ke službě Bohu, aniž bychom prošli společenstvím.** Individualismus a touha po osobním úspěchu nás znovu a znovu pokoušejí, abych šel hlásat já sám, abych si JÁ získal jméno. Ale ani Ježíš nekázal a neuzdravoval sám. Vysílá nás společně, po dvou, nikdy samotné.

Eucharistický život je vždy životem s posláním. Žijeme ve světě úpícím pod mnohými ztrátami: nemilosrdné války a teroristické útoky ničí lidi a jejich země, hlad, zločin a násilí udržují ve strachu mnohé. Rakovina, AIDS, malárie... zemětřesení, záplavy, dopravní neštěstí..., ale též bolavé vztahy v rodině, nedorozumění, rozvody rodičů, nemoci, životní ztroskotání, ztráta zaměstnání, zaryté nemluvení jedněch s druhými, povyšování se, vzájemné zraňování se... to jsou příběhy běžného života. Je to svět nekonečných ztrát a **mnoho z našich bližních**, pokud ne většina, **jde s hlavou skloněnou k zemi.** Někakým způsobem říkají: „**My však jsme doufali...**“, **ale ztratili jsme naději.** Do tohoto světa jsme vysláni, abychom sami neustále očišťováni od našich pokřiveností, žili stále věrohodněji = se srdcem hořícím a s otevřenými očima a ušima. Ten, se kterým jsme se sešli v soukromí svého domova, se nám dále zjevuje mezi chudými a nemocnými, hladovějícími a vězni, uprchlíky a lidmi žijícími ve strachu.

Poslání není jen jít a druhým hlásat, ale také přijmout svědectví těch, ke kterým jsme byli posláni. **Pravé poslání znamená také přijímat.** Neexistuje osoba, skrze kterou by Duch svatý nemohl působit, která by Ho nemohla zprostředkovat. **Dlouhodobé poslání je možné jen**

tehdy, když se dávání rovná přijímání, jinak nám brzy dojdou síly. Pokud nedokážeme také přijímat, přijmout Ducha Božího od těch, ke kterým jsme posláni, snadno vyhoříme.

Nejsme posláni poučovat, nýbrž svědčit, sdílet se. **Ti druzí se stávají zase našimi kazateli. Bez této vzájemnosti** dávání a přijímání se mohou posláni a služba snadno stát **manipulativními a násilnými.** Pokud jen jeden dává a druhý jen přijímá, dávající se brzy stane utlačovatelem a přijímající obětí.

Na druhou stranu je třeba hovořit bez přílišných ohledů tam, kde na naše slovo čekají: „Nevíte, že to, na co si právě naříkáte, to, co těžkého prožíváte, se může stát cestou k něčemu novému?“ **Naše poslání je vyzývat** své spolucestující, **aby si vybrali vděk místo zášti, naději místo zoufalství...** Sami jsme možná zakusili nějaké to Pánovo uzdravení a jeho dotyk. Nestydíme se mluvit! Už víme, že to konkrétní místo našeho zahanbení se skrze Pánovo uzdravení stává místem slávy Boží, novým zdrojem síly a svobody!

Ti, kteří se ptají: „Kolik lidí ses dotkl? Kolik nemocí jsi vyléčil? Kolik radosti jsi docítil?“ se vždy dočkají neuspokojivé odpovědi, viz film o papeži Janu XXIII. Ani Ježíš a jeho následovníci neměli velký úspěch. Otázka nezní „Jak rychle a kolik?“, ale „Kde a kdy?“ Kde se slaví eucharistie, kde jsou ti lidé, kteří se scházejí u stolu a společně lámou chléb? Je to tak nenápadné, skryté. Je jako kvas, jako hořčičné semínko, jako úsměv na dětské tváři. Malý Princ hovoří o člověku, který měl 5000 růží... Přesto člověk může své štěstí najít v jediné růži, dokonce v jediné kapce vody.

Eucharistie je někdy slavena s velkou obřadností v nádherných katedrálách a bazilikách. Ale daleko **častěji je to „drobná“ událost, o které ví jen několik lidí.** Stává se tak v obývacím pokoji, vězeňské cele...stává se tak tajně, bez rouch, svíček nebo kadidla. Děje se tak prostými gesty, že nezasvěcení ani nevědí, že se odehrává. Ale ať už je to událost malá nebo slavná, je vždy událostí, která ukazuje, že život je silnější než smrt a láska je silnější než strach.

Eucharistický život je život prožitý ve vděčnosti. Příběh dvou přátel z Emauz je také naším příběhem a ukazuje nám, že **vděčnost není samozřejmým přístupem k životu. Vděčnost však může být objevena!** Ježíš nám umožnil vybrat si vděčnost. Je to **volba, kterou musíme provést my sami.** Nikdo ji nemůže udělat za nás. Je to možnost postupně upouštět od zášti, hořkosti a neodpuštění a místo nich si vybrat vděčnost, radost a svobodu...

Otázky:

1. Jako terciářské/řeholní společenství, neskrýváme se, nejsme příliš uzavřeni ve svém prostoru, místo pozvání a otevření dveří druhým?
2. Jaké místo má v našem společenství velkorysost vůči sobě navzájem?
3. Jak spojit pravdu s respektem k názoru druhého?